

Til

Fylkesmannen i Nordland
Statens hus
Moloveien 10
8002 Bodø

Mottatt FM-NO

23 DES. 2011

Att: Mia Marthinus Husdal

Retningslinjer for hensyn til hubro ved hogst og skogbrukstiltak

Det vises til brev fra dere datert 20.6. 2011 om anmodning om å utarbeide forslag til retningslinjer for hensyn til hubro ved hogst og skogbrukstiltak som ledd i oppfølging av handlingsplanen for hubro. Norges Skogeierforbund har over for DN og i møte med den nasjonale referansegruppen for handlingsplanen for hubro uttrykt at vi kan lage retningslinjer for hensyn til hubro ved hekkeplasser i skog.

Vedlagt følger kopi av brev til de sertifiserte tømmerkjøperne i Norge med notat som beskriver retningslinjer for hensyn til hubro, andre ugler og rovfugler. Hensynene det nå legges opp til å ta er basert på råd gitt i nordiske rapporter om tema. Da det ikke finnes eksakt viten om hva som kreves av hensyn er det lagt vekt på å lage enkle regler og at det kan gjøres lokale tilpasninger i samråd med biologisk kompetanse. Hensynene er for øvrig i samsvar med etablert praksis hos flere av de sertifiserte tømmerkjøperne.

Forslaget til hensyn er laget i samråd med alle skogeierandelslagene, Norskog, Statskog SF og SB Skog. Alle disse aktørene er sertifiserte i henhold til PEFCs skogsertifisering og står for nesten all tømmeromsetning i landet. Alle har signalisert at de vil legge retningslinjene til grunn for hensyn til hekkeplasser for ugler og rovfugler.

Forslaget til hensyn er også lagt fram for Norsk Ornitologisk Forening for å avklare om de kunne støtte forslaget. De har meldt tilbake muntlig at de formelt ikke vil slutte seg til retningslinjene, men ser det som viktig at skogbruket har retningslinjer for hensyn.

Vi håper at Fylkesmannen i Nordland, som ansvarlig for oppfølging av handlingsplanen for hubro, kan støtte retningslinjene for hensyn til hubro ved hekkeplasser i skog. For å være sikre på at skogeier og sertifiserte tømmerkjøpere kjenner til hekkeplassene vil vi foreslå at det i hvert fylke foretas en gjennomgang, for å kontrollere at informasjon er oversendt de berørte.

Med hilsen
NORGES SKOGEIERFORBUND

Svein M. Søgne

Vedlegg: Kopi av brev og notat
Kopi til: Direktoratet for naturforvaltning
Norsk Ornitologisk Forening

Til

Skogeierandelslagene
Norskog
Statskog SF
SB Skog

Kopi

Hensyn til rovfugler og ugler ved hogst og skogbrukstiltak

Vedlagt følger notat med anbefalte hensyn til rovfugler og ugler ved hogst og skogbrukstiltak. Norges Skogeierforbund er oppfordret til og har laget forslaget til hensyn med bakgrunn i ønske om å ha mest mulig like regler hos de sertifiserte skogbedriftene. Forslag til hensyn er basert på hva som i mange tilfeller er praksis i dag hos flere av de sertifiserte skogbedriftene. Det har vært presentert i møte med aktørene og vært på høring. Det kom inn flere konstruktive forslag til forbedringer som er tatt inn.

Norges Skogeierforbund laget i 2004 retningslinjer for hensyn til hønsehauk og storfugl. Siden da har andelslagene og andre aktører i skogbruket lagt disse til grunn for sine sertifiseringsrutiner. Bakgrunnen for initiativet var at det var konkretisert i miljøstandardkrav å ta hensyn til storfugl og viltbiotoper og at hønsehauk hadde status som truet på rødlisten.

Hensyn til hubro

Direktoratet for naturforvaltning har laget handlingsplan for Hubro som nå legges til grunn for forvaltningstiltak i offentlig og privat sektor. Det er så langt lagt vekt på registrering og overvåking og oppstart av arbeidet med å avverge at hubro drepes av strømoverslag (elektrokusjon) når den setter seg på kraftmaster. Det er satt av 5 mill. kroner i statsbudsjettet for 2012 til dette arbeidet. Det foreligger også forslag på at hubro skal bli prioritert art etter § 23 i naturmangfoldloven.

I handlingsplanen er det konkretisert at naturforvaltningen skal samarbeide med skogbruket om å lage retningslinjer for skogbruksaktivitet i nærheten av hekkeplasser i skog. Norges Skogeierforbund informerte DN at vi kunne lage forslag til retningslinjer for skogbruksaktivitet i nærheten av hekkeplasser i skog. Vi signaliserte også at vi kunne samarbeide med Norsk Ornitologisk Forening (NOF) om å lage disse retningslinjene og bidra til å forankre hensynene i skogbrukets sertifiseringsrutiner.

Forslaget til hensyn for hubro og de andre artene er tatt opp med NOF. De har meldt tilbake muntlig at de ikke formelt vil slutte seg til forslaget, men ser det som viktig at skogbruket har retningslinjer for hensyn til artene.

Gjennomføring av hensynene

Forslaget til hensyn er ikke del av Norsk PEFC Skogstandard selv om det ivaretar kravpunktet om å ta hensyn til rovfugler. Det anbefales at hver enkelt sertifisert skogbedrift legger forslaget til grunn for sine sertifiseringsrutiner etter ISO 14001. Det anbefales å sette i verk hensynene så raskt det praktisk er mulig, og at hensyn til ikke å forstyrre hekking til hubro, kongeørn og havørn gjøres gjeldende allerede fra januar 2012.

Notatet med forslag til hensyn er sendt til alle skogbedrifter med godkjent PEFC sertifikat for skogforvaltning og gruppesertifisering av tømmeromsetning.

Kopi av notatet sendes til orientering også til Norsk Ornitologisk Forening, Direktoratet for naturforvaltning og Fylkesmannen i Nordland som ansvarlig for handlingsplanen for hubro.

Med hilsen
NORGES SKOGEIERFORBUND

Nils Bøhn
direktør

Svein M Søggen
rådgiver

Vedlegg: Notat

Kopi til: Direktoratet for naturforvaltning
Fylkesmannen i Nordland
PEFC Norge

Som e-post til miljøansvarlige i sertifiserte skogbedrifter

NOTAT

Fra: Norges Skogeierforbund

Til: Bedrifter med PEFC skogforvaltningssertifikat

Oslo, 2011-12-21

Tema: Hensyn til rovfugler og ugler ved hogst og skogbrukstiltak

Bakgrunn

Etter naturmangfoldlovens generelle bestemmelser og skogbruksloven paragraf 4 skal det tas hensyn til miljøverdier ved hogst og skogbrukstiltak. Dette er i forskrift om bærekraftig skogbruk bl.a. konkretisert til at det skal tas hensyn til biologisk og skogeier skal kunne gjøre greie for planlagte eller utført tiltak.

Norges Skogeierforbund laget i 2004 retningslinjer for hensyn til hønehawk og storfugl. Siden da har andelslagene og andre aktører i skogbruket lagt disse til grunn for sine sertifiseringsrutiner. Bakgrunnen for initiativet var at det var konkretisert i miljøstandardkrav å ta hensyn til storfugl og viltbiotoper og at hønehawk hadde status som truet på rødlisten.

Kravpunktet "Arbeidskraft og kompetanse" i Norsk PEFC Skogstandard (Levende Skog 2006) har bl.a. krav om at skogeier skal sikre at den som utfører skogbrukstiltak har tilstrekkelig kunnskap til å ta hensyn til miljøverdier. I forklaring til kravpunktet er det tydeliggjort at: *Skogeiers ansvar til å "sørge for at den som utfører arbeid i skogen får relevant informasjon om denne skogens kjente miljøverdier" er begrenset til de opplysningene som er tilgjengelige i offentlige registre eller opplysningene er av en slik art at det er naturlig for den enkelte skogeier å være kjent med opplysningen. Skogeiers ansvar gjelder uavhengig av egen kompetanse. Har ikke skogeier tilstrekkelig kompetanse, må slik kompetanse skaffes til veie.*

Kravpunktet "Landskapsplan" i Norsk PEFC Skogstandard (Levende Skog 2006) skal sikre at skogforvaltningen tar hensyn på tvers av bestands- og eiendomsgrenser. "Krav og regler" i kravpunktet sier: *For teiger over 10.000 dekar skal bestandsovergrepene, landskapsøkologiske hensyn ivaretas ved planlegging og forvaltning av skogen. Også for mindre teiger skal det så langt det er mulig tas viktige landskapshensyn på tvers av eiendomsgrensene. I kravpunktet pekes det på som ett av flere eksempler på at det skal legges vekt på hensyn til viltbiotoper og tiurleiker. I forklaring i kravpunktet er det konkretisert til at en med hensyn til viltbiotoper mener planmessig forvaltning av bl.a. tiurleiker og skog inntil hekkeplass for rovfugler.*

Kravpunktet Landskapsplanlegging sier at en skal ta hensyn til rovfugler. Det er ikke lagt vekt på at de må være vurdert som truet på rødlista, det vil si i kategoriene sårbar (VU), sterkt truet (EN) eller kritisk truet (CR).

Rødlista 2010

I Rødliste 2010 har hønsehauk fått status som nær truet NT. Det er en nedgradering i truethetskategori som har årsak i at tilbakegang i bestanden nå er vurdert å være mindre enn ved forrige vurdering i 2006. Av rovfuglartene i kategori truet er det nå bare vepsevåk som er direkte knyttet til skog. Den er vurdert til å være sårbar (VU). I tillegg er lerkefalk vurdert som sårbar (VU). Den er knyttet til våtmarker, skog og skogkanter. I tillegg er hønsehauk og fiskeørn vurdert til nær truet (NT). De andre artene som krever hensyn er vurdert til å ha livskraftige (LC) populasjoner.

Tre uglearter som hekker i skog, hubro, lappugle og slagugle er også i kategori truet. Hubro har truethetskategori sterkt truet (EN). I tillegg er slagugle og lappugle ført opp på rødlisten med truethetskategori sårbar (VU). Slagugle hekker år om annet i døde grove trær med hulrom eller i oppsatte kasser. Der en er kjent med at de hekker bør det tas hensyn. Lappugle hekker oftest i reir som er bygd av store rovfugler som hønsehauk og musvåk. I Norge er det svært få kjente hekkefunn, men i 2010 og 2011 har det vært flere vellykkede hekkinger i Hedmark i forbindelse med store smågnagerår.

Aktuelle arter

Noen av rovfugl- og ugleartene bruker samme hekkeplassen fra år til år og er sårbare for store endringer i skogbildet inn til selve reirplassen. Andre er i tillegg sårbare for forstyrrelse i hekkeperioden.

I stikkord kan krav til reirplass og sårbarhet i forhold til forstyrrelse oppsummeres slik:

Art	Rødliste-kategori	Reirplass / reirplass brukes om igjen	Sårbar for forstyrrelse
Vepsevåk	VU	I tre / brukes om igjen i stor grad	Svært sårbar
Hønsehauk	NT	I tre / brukes om igjen i stor grad	Sårbar
Fiskeørn	NT	I tre / brukes om igjen i stor grad	Noe sårbar
Kongeørn	LC	I tre eller bergvegg / brukes om igjen i stor grad	Svært sårbar
Havørn	LC	I tre eller bergvegg / brukes om igjen i stor grad	Svært sårbar
Musvåk	LC	I tre / brukes om igjen i noen grad	Noe sårbar
Lerkefalk	VU	Vanligvis i gamle kråkereir	Noe sårbar
Vandrefalk	LC	I bergvegg / brukes om igjen i stor grad	Sårbar
Fjellvåk	LC	I bergvegg / brukes om igjen i stor grad	Noe sårbar
Hubro	EN	I brattheng med skog/ brukes om igjen i stor grad	Svært sårbar
Slagugle	VU	I hulrom i tre eller i kasse	Sårbar
Lappugle	VU	I tre, bruker store rovfuglreir	Sårbar

Skogeiers ansvar

Det er skogeiers ansvar å ta nødvendig hensyn til rovfugler og ugler. Der skogeier ikke har kjennskap til eller har mottatt informasjon om hekkeplass for rovfugler og ugler listet opp i tabellen over skal kommunen eller sertifisert tømmerkjøper kontaktes før hogst eller skogbrukstiltak settes i verk. Det skal gjøres for å avklare om det er kjent hekkeplass der det planlegges hogst. Der skogeier kjenner til eller har fått informasjon om hekkeplass for rovfugler og ugler skal det tas konkrete hensyn som beskrevet i dette notatet.

Hensyn til rovfugler og ugler som ikke er listet opp i tabellen over dekkes opp av generelle hensyn som skal tas ved hogst. For eksempel gjensetting av reirtrær, hule trær, stående døde trær og kantsoner.

Eldre skog i hensynssoner

I området inn til reirplass skal det være kontinuitet i eldre skog. Hogst og skogbrukstiltak som bidrar til langsiktig stabilt skogbilde kan utføres når det ikke forstyrrer hekking. Der skogstrukturen er slik at tynning/gjennomhogst kan medføre vindutsatt og ustabil skog kan det avvikes fra grensene i tabellen under der hogstplan er laget i samarbeid med skogbiolog godkjent av sertifisert tømmerkjøper.

Hensyn

Det er lagt verkt på at hensynssoner og tidspunkt hvor de ikke skal forstyrres er mest mulig like for de berørte artene. Beskrivelsen under har krav til hensynssone for hogst og skogbrukstiltak, sone hvor der ikke skal være forstyrrende skogbruksaktivitet, tidsperiode hvor det ikke skal være forstyrrelse og tid fra siste hekking til krav om når hensyn opphører.

Hubro
Kongeørn
Havørn

Ingen hogst- eller skogbruksaktivitet innenfor radius på **100 meter** fra reirplass / reirtre i tilnærmet flatt terreng. Reirtre og omkringliggende skog skal ikke settes igjen som "øy" i terrenget.

I bratt terreng, mer enn 60 grader helling, eller der reir er i bergvegg/bergskrent skal det være eldre skog **100 meter** til hver side og **50 meter** fra fot av bergvegg/bergskrent.

Ingen forstyrrende hogst- eller skogbruksaktivitet innefor radius **400 meter** fra reirplass i perioden **1. januar til 31. juli**.

For hubro, kongeørn og havørn skal dokumenterte reirplasser på bakken/fjellhulle betraktes som i bruk selv om det ikke er regelmessig hekking på stedet. Der kongeørn og havørn hekker i trær gjelder kravet til hensyn så lenge reiret er inntakt. Hva som er dokumentert reirplass bestemmes i samarbeid med skogbiolog godkjent av sertifisert tømmerkjøper.

Vepsevåk
Hønehauk
Fiskeørn
Vandrefalk
Fjellvåk
Slagugle
Lappugle

Ingen hogst- eller skogbruksaktivitet innenfor radius på **50** meter fra reirtre. Reirtre og omkringliggende skog skal ikke settes igjen som "øy" i terrenget.

I bratt terreng, mer enn 60 grader helling, eller der reir er i bergvegg/bergskrent skal det være eldre skog **50 meter** til hver side og **25 meter** fra fot av bergvegg/bergskrent.

Ingen forstyrrende hogst- eller skogbruksaktivitet innenfor radius **200** meter fra reirtre i perioden **1. mars til 31. juli**.

Reirplassen skal regnes som i bruk inn til **5 år** etter siste påviste hekking (karantenetid) med hensyn etter avsnitt en og to over.

Musvåk
Lerkefalk

Ingen hogst- eller skogbruksaktivitet innenfor radius på **25** meter fra reirtre. Reirtre og omkringliggende skog skal ikke settes igjen som "øy" i terrenget.

Ingen forstyrrende hogst- eller skogbruksaktivitet innenfor radius **50** meter fra reirtre i perioden **1. mars til 31. juli**.

Reirplassen skal regnes som i bruk inn til **5 år** etter siste påviste hekking (karantenetid) med hensyn etter avsnitt en og to over.

Er det usikkerhet om det er musvåk eller vepsevåk som bruker hekkeplassen gjelder hensyn til vepsevåk. For hensyn til lerkefalk gjelder ikke hensyn til "ingen hogst- eller skogbruksaktivitet innenfor radius på **25** meter fra reirtre" eller "karantenetid" da den ofte velger nytt reir hver år.

Kunstige oppsatte reir

Der rovfugler eller ugler hekker i kasser, på reirplattformer eller i kunstige reir satt opp uten skogeiers godkjenning gjelder ikke karantenetiden for hogst eller skogbruksaktivitet etter gjennomført hekking.